ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2022/822 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 18ης Μαΐου 2022

σχετικά με την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης για έργα ανανεώσιμης ενέργειας και τη διευκόλυνση των συμφωνιών αγοράς ενέργειας

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η ανανεώσιμη ενέργεια βρίσκεται στο επίκεντρο της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, η οποία είναι απαραίτητη για να επιτευχθούν οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, να καταστεί η ενέργεια οικονομικά προσιτή και να μειωθεί η εξάρτηση της Ένωσης από τα ορυκτά καύσιμα και τις εισαγωγές ενέργειας.

(2) Η ανανεώσιμη ενέργεια προσπορίζει πολλαπλά οφέλη στους πολίτες της Ένωσης: συμβάλλει στις προσπάθειες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, συνδράμει στην προστασία του περιβάλλοντός μας, δημιουργεί ανάπτυξη και θέσεις εργασίας, και συμβάλλει στην τεχνολογική και βιομηχανική υπεροχή της Ένωσης, καθώς και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας της.

(3) Ο ενεργειακός τομέας είναι υπεύθυνος για περισσότερο από το 75 % των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην Ένωση. Ως εκ τούτου, η επιτάχυνση της παραγωγής ενέργειας από την ανάπτυξη και την εγκατάσταση εγκαταστάσεων ανανεώσιμης ενέργειας είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου η Ένωση να επιτύχει τον στόχο της για το 2030 όσον αφορά την ανανεώσιμη ενέργεια και να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου της Ένωσης για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]).

(4) Η ταχεία αύξηση του μεριδίου της ανανεώσιμης ενέργειας είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση του προβλήματος των υψηλών τιμών ενέργειας. Το μειωμένο πάγιο κόστος και το σχεδόν μηδενικό μεταβλητό κόστος της ανανεώσιμης ενέργειας σημαίνουν ότι το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές υπήρξε σταθερότερο και χαμηλότερο από το κόστος των ορυκτών καυσίμων. Η επιτάχυνση της ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα καταστήσει την Ένωση λιγότερο εξαρτημένη από —κυρίως εισαγόμενα— ορυκτά καύσιμα.

(5) Όπως επιβεβαιώνεται στην ανακοίνωση «REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτή οικονομικά, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια» (στο εξής: ανακοίνωση REPowerEU) ([2]), η ταχεία κλιμάκωση της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας είναι θεμελιώδους σημασίας για τη μείωση της εξάρτησης της Ένωσης από τα ορυκτά καύσιμα και τη σταδιακή κατάργηση της κατανάλωσης ρωσικού φυσικού αερίου. Το σχέδιο REPowerEU περιλαμβάνει μέτρα που αποσκοπούν στην επίτευξη αυτού του στόχου, όπως και το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, στο πλαίσιο του οποίου προτείνονται ειδικές ανά χώρα συστάσεις σχετικά με τη χορήγηση αδειών, προσαρμοσμένες στις περιστάσεις των επιμέρους κρατών μελών.

(6) Με την ανακοίνωση REPowerEU θεσπίστηκε επίσης μια πρωτοβουλία επιτάχυνσης της χρήσης υδρογόνου, η οποία διπλασιάζει τους στόχους του 2030 για το ανανεώσιμο υδρογόνο, ώστε να μειωθούν οι εξωτερικές εξαρτήσεις της Ένωσης από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων. Για την παραγωγή 10 εκατ. τόνων ανανεώσιμου υδρογόνου, η Ένωση θα χρειαστεί πρόσθετη δυναμικότητα ανανεώσιμης ενέργειας ύψους 80 GW έως το 2030.

(7) Τα έργα ανανεώσιμης ενέργειας πρέπει κατ' αρχήν να λαμβάνουν έγκριση ώστε να είναι σε θέση να ασκούν την προβλεπόμενη δραστηριότητά τους. Οι διαδικασίες αδειοδότησης συμβάλλουν στην κατοχύρωση της ασφάλειας και της προστασίας των έργων. Ωστόσο, η πολυπλοκότητα, η ποικιλία και η υπερβολική διάρκεια των εν λόγω διαδικασιών αποτελούν σημαντικό κώλυμα για την απαραίτητη ταχεία ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας και για την επίτευξη ενός πιο προσιτού οικονομικά, ασφαλούς και βιώσιμου ενωσιακού ενεργειακού συστήματος.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα») (ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1).

([2]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτή οικονομικά, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια [COM(2022) 108 final].

(8) Οι καθυστερήσεις στην επεξεργασία των εγκρίσεων των έργων θέτουν σε κίνδυνο την έγκαιρη επίτευξη των ενεργειακών και κλιματικών στόχων, αυξάνουν δε το κόστος των έργων που απαιτούνται για τον σκοπό αυτόν. Οι καθυστερήσεις μπορούν επίσης να οδηγήσουν στην εγκατάσταση λιγότερο αποδοτικών εγκαταστάσεων ανανεώσιμης ενέργειας λόγω δυναμικής καινοτομίας.

(9) Τα κωλύματα αυτά είχαν ήδη εντοπιστεί στην οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([3]), η οποία απαιτούσε από τα κράτη μέλη να αξιολογούν τις διαδικασίες αδειοδότησης προκειμένου να μειώνονται τα κανονιστικά και μη κανονιστικά κωλύματα στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]) καθόριζε απαιτήσεις για την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών για τους φορείς ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας. Η οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([5]) ενισχύει τις εν λόγω απαιτήσεις. Η πλήρης και ταχεία μεταφορά τους στο εθνικό δίκαιο από όλα τα κράτη μέλη συμβάλλει σημαντικά στη συντόμευση των διοικητικών διαδικασιών και αποτελεί ζήτημα ύψιστης προτεραιότητας και επείγουσας ανάγκης.

(10) Η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη διά του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης ([6]), παρέχοντας εξατομικευμένη τεχνική εμπειρογνωμοσύνη για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εξορθολογίζουν το πλαίσιο για τις διαδικασίες έγκρισης και αδειοδότησης έργων ανανεώσιμης ενέργειας και προωθούν τη χρήση εταιρικών συμφωνιών αγοράς ανανεώσιμης ενέργειας. Στην τεχνική υποστήριξη, για παράδειγμα, περιλαμβάνεται η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, η εναρμόνιση των νομοθετικών πλαισίων και η ανταλλαγή των σχετικών βέλτιστων πρακτικών.

(11) Οι προθεσμίες της διαδικασίας αδειοδότησης που καθορίστηκαν στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 ισχύουν, με την επιφύλαξη υποχρεώσεων που απορρέουν από το ισχύον περιβαλλοντικό δίκαιο της Ένωσης, δικαστικών προσφυγών, ένδικων μέσων και άλλων διαδικασιών ενώπιον δικαστηρίου και εναλλακτικών μηχανισμών επίλυσης διαφορών, περιλαμβανομένων διαδικασιών προσφυγής και εξωδικαστικών προσφυγών και βοηθημάτων, και μπορούν να παραταθούν για τη διάρκεια των εν λόγω διαδικασιών.

(12) Η έλλειψη δημόσιας αποδοχής των έργων ανανεώσιμης ενέργειας αποτελεί ένα ακόμη σημαντικό κώλυμα στην εφαρμογή τους σε πολλά κράτη μέλη. Για να αντιμετωπιστεί αυτό, οι ανάγκες και οι απόψεις των πολιτών και των κοινωνικών φορέων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε όλα τα στάδια της ανάπτυξης έργων ανανεώσιμης ενέργειας —από την ανάπτυξη πολιτικής έως τον χωροταξικό σχεδιασμό και την ανάπτυξη του έργου— και θα πρέπει να ενθαρρύνονται οι ορθές πρακτικές για τη διασφάλιση της δίκαιης κατανομής των διαφόρων επιπτώσεων των εγκαταστάσεων μεταξύ του τοπικού πληθυσμού.

(13) Τα περισσότερα από τα κωλύματα που σχετίζονται με την αδειοδότηση έργων ανανεώσιμης ενέργειας και τις σχετικές υποδομές δικτύου, καθώς και ορθές πρακτικές για την αντιμετώπισή τους, έχουν εντοπιστεί σε επίπεδο κρατών μελών.

(14) Τα διοικητικά κωλύματα έχουν καταστεί σημαντικότερα λόγω των βελτιώσεων που αφορούν άλλους φραγμούς, όπως το κόστος της τεχνολογίας, το οποίο έχει μειωθεί θεαματικά κατά την τελευταία δεκαετία, ή τα προβλήματα χρηματοδότησης, τα οποία μετριάζονται από τη μείωση του κόστους και τον αυξανόμενο αριθμό εταιρικών συμφωνιών αγοράς ανανεώσιμης ενέργειας.

(15) Η παρούσα σύσταση απευθύνεται σε αυτές τις ανησυχίες και ζητεί την εξεύρεση λύσεων εντός του υφιστάμενου νομικού πλαισίου. Δεν θίγει το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως στον τομέα της ενέργειας και του περιβάλλοντος, ούτε τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτό. Επίσης, δεν θίγει τους κανόνες της Ένωσης για τον ανταγωνισμό, ιδίως τα άρθρα 101, 102 και 106 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ούτε την πρακτική λήψης αποφάσεων της Επιτροπής όσον αφορά την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης.

(16) Μαζί με την παρούσα σύσταση εγκρίθηκε νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση και την ενίσχυση των διατάξεων της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 σχετικά με τις διοικητικές διαδικασίες. Δεδομένου ότι επείγει να επιταχυνθεί η ανάπτυξη έργων ανανεώσιμης ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αρχίσουν το συντομότερο δυνατό να εντοπίζουν κατάλληλες χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές και να καταρτίζουν σχέδια για ιδιαίτερα κατάλληλες περιοχές (στο εξής: περιοχές πρώτης επιλογής για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας), σύμφωνα με το άρθρο 15β της πρότασης τροποποίησης της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 για την αδειοδότηση.

([3]) Οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 283 της 27.10.2001, σ. 33).

([4]) Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 16).

([5]) Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

([6]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 1).

(17) Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός αποτελεί βασικό εργαλείο για τον προσδιορισμό μελλοντικών περιοχών ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας, καθώς και για τη διευκόλυνση της πολλαπλής χρήσης του θαλάσσιου χώρου, συμπεριλαμβανομένων της διατήρησης και της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται βάσει της οδηγίας για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό ([7]) να έχουν εγκρίνει τα εθνικά θαλάσσια χωροταξικά τους σχέδια έως την 31η Μαρτίου 2021. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη εφαρμόσει πλήρως την οδηγία για τον ΘΧΣ να καταρτίσουν και να εγκρίνουν το εθνικό τους σχέδιο ([8]).

(18) Τα κωλύματα που προκύπτουν από τις διαδικασίες αδειοδότησης ενδέχεται επίσης να επηρεάσουν τη μελλοντική ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών απανθρακοποίησης που απαιτούνται για την κλιματική ουδετερότητα. Η δημιουργία ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων, δηλαδή η δοκιμή, σε πραγματικό περιβάλλον, καινοτόμων τεχνολογιών, προϊόντων, υπηρεσιών ή προσεγγίσεων που δεν συμμορφώνονται πλήρως με το υφιστάμενο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο, θα μπορούσε να στηρίξει την καινοτομία και να διευκολύνει την επακόλουθη προσαρμογή του ρυθμιστικού περιβάλλοντος για τη συμπερίληψή τους.

(19) Η ανάπτυξη έργων ανανεώσιμης ενέργειας που χρηματοδοτούνται εν μέρει ή εν όλω μέσω εταιρικών συμφωνιών αγοράς θα συμβάλει στην επιτάχυνση της υιοθέτησης της ανανεώσιμης ενέργειας. Οι εταιρικές συμφωνίες αγοράς προσποριζουν επίσης άμεσα οφέλη στους τελικούς καταναλωτές, μεταξύ άλλων παρέχοντας ανταγωνιστική και προβλέψιμη τιμή ενέργειας και συμβάλλοντας στο θεματολόγιο εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων της Ένωσης.

(20) Παρά την ετήσια αύξηση των εταιρικών συμφωνιών αγοράς κατά τα τελευταία πέντε έτη, το ποσοστό των έργων ανανεώσιμης ενέργειας που χρηματοδοτούνται απευθείας από επιχειρήσεις σε ρόλο προαγοραστών ανέρχεται μόλις στο 15-20 % της ετήσιας αγοράς. Η χρήση εταιρικών συμφωνιών αγοράς περιορίζεται επίσης κυρίως σε ορισμένα κράτη μέλη, στον ηλεκτρισμό ως φορέα ενέργειας και σε μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες που έρχονται σε άμεση επαφή με τους καταναλωτές.

(21) Παράλληλα με την παρούσα σύσταση, η Επιτροπή καθιστά διαθέσιμα ψηφιακώς ενοποιημένα σύνολα δεδομένων για ένα ευρύ φάσμα σχετικών ενεργειακών και περιβαλλοντικών παραγόντων μέσω του Εργαστηρίου Γεωγραφίας, Ενέργειας και Βιομηχανίας ([9]) (EIGL), προκειμένου να βοηθήσει τα κράτη μέλη να εντοπίσουν «περιοχές πρώτης επιλογής» για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για την ταχεία ανάπτυξη νέων έργων στον τομέα της ανανεώσιμης ενέργειας. Η Επιτροπή προτίθεται να αναπτύξει περαιτέρω αυτό το εργαλείο χαρτογράφησης ενσωματώνοντας πρόσθετα σύνολα δεδομένων και συνδέσμους με τα ψηφιακά εργαλεία χωροταξικού σχεδιασμού των κρατών μελών,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

ΟΡΙΣΜΟΣ

1. Για τους σκοπούς της παρούσας σύστασης και των συνοδευτικών κατευθυντήριων γραμμών, τα έργα ανανεώσιμης ενέργειας νοείται ότι περιλαμβάνουν μονάδες παραγωγής για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, όπως ορίζεται στην οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (μεταξύ άλλων με τη μορφή ανανεώσιμου υδρογόνου), καθώς και τα πάγια στοιχεία που απαιτούνται για τη σύνδεσή τους με το δίκτυο και για την αποθήκευση της παραγόμενης ενέργειας.

ΤΑΧΥΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

2. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η λειτουργία μονάδων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η σύνδεσή τους με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και θερμότητας, καθώς και το ίδιο το σχετικό δίκτυο και τα πάγια στοιχεία αποθήκευσης πληρούν τις προϋποθέσεις για την ευνοϊκότερη διαδικασία που προβλέπεται στις οικείες διαδικασίες σχεδιασμού και αδειοδότησης, νοείται δε ότι εξυπηρετούν το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και το συμφέρον της δημόσιας ασφάλειας, ενόψει της νομοθετικής πρότασης για την τροποποίηση και την ενίσχυση των διατάξεων της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 σχετικά με τις διοικητικές διαδικασίες και με την επιφύλαξη του ενωσιακού δικαίου.

3. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν σαφώς ορισμένες, ταχύτερες και όσο το δυνατόν συντομότερες προθεσμίες για όλα τα στάδια που απαιτούνται για τη χορήγηση αδειών κατασκευής και λειτουργίας έργων ανανεώσιμης ενέργειας, προσδιορίζοντας τις περιπτώσεις στις οποίες οι εν λόγω προθεσμίες μπορούν να παραταθούν και υπό ποιες συνθήκες. Τα

([7]) Οδηγία 2014/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 135).

([8]) Βλ. έκθεση προόδου της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τον ΘΧΣ [COM(2022) 185 της 3ης Μαΐου 2022].

([9]) https://energy-industry-geolab.jrc.ec.europa.eu/

κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν δεσμευτικές ανώτατες προθεσμίες για όλα τα σχετικά στάδια της διαδικασίας εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η διάρκεια των διαδικασιών αδειοδότησης για την εγκατάσταση εξοπλισμού ηλιακής ενέργειας σε τεχνητές δομές θα πρέπει να περιορίζεται σε τρεις μήνες κατ' ανώτατο όριο.

4. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν χρονοδιαγράμματα και να θεσπίσουν ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των νομικών διαδικασιών που σχετίζονται με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για έργα ανανεώσιμης ενέργειας.

5. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν ενιαία διαδικασία υποβολής αιτήσεων για το σύνολο της διοικητικής διαδικασίας υποβολής αίτησης για άδεια και χορήγησής της. Οι ταυτόχρονες αιτήσεις θα πρέπει να έχουν προτεραιότητα έναντι των διαδοχικών αιτήσεων εάν απαιτούνται διαφορετικές εγκρίσεις, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών έργων δικτύου.

6. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέπουν στους αιτούντες να επικαιροποιούν τις τεχνολογικές προδιαγραφές των έργων τους κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της υποβολής αίτησης για τη χορήγηση άδειας και της κατασκευής των έργων, ώστε να διευκολύνεται η υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών.

7. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω συστάσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις πρακτικές που περιγράφονται στο κεφάλαιο Ι τμήμα 2 των κατευθυντήριων γραμμών στο παράρτημα της παρούσας σύστασης.

ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

8. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών, μεταξύ άλλων από νοικοκυριά χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος, και των ενεργειακών κοινοτήτων σε έργα ανανεώσιμης ενέργειας, καθώς και να λάβουν μέτρα για να ενθαρρύνουν τη μεταβίβαση των οφελών της ενεργειακής μετάβασης στις τοπικές κοινότητες, ενισχύοντας έτσι την αποδοχή και τη συμμετοχή του κοινού.

9. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν απλουστευμένες διαδικασίες αδειοδότησης για τις κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας, μεταξύ άλλων για τη σύνδεση κοινοτικών μονάδων με το δίκτυο, και να μειώσουν στο ελάχιστο τις διαδικασίες και τις απαιτήσεις αδειοδότησης παραγωγής, μεταξύ άλλων για τους αυτοκαταναλωτές ανανεώσιμης ενέργειας.

10. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω συστάσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις πρακτικές που περιγράφονται στο κεφάλαιο Ι τμήμα 5 στοιχείο γ) και τμήμα 6 στοιχείο α) των κατευθυντήριων γραμμών στο παράρτημα της παρούσας σύστασης.

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

11. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν τον εξορθολογισμό και τον αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ εθνικού, περιφερειακού και δημοτικού επιπέδου όσον αφορά τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των αρμόδιων αρχών, καθώς και της ισχύουσας νομοθεσίας, των κανονισμών και των διαδικασιών για την έγκριση έργων ανανεώσιμης ενέργειας.

12. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να σχεδιάσουν υπηρεσία μίας στάσης για τη χορήγηση αδειών για έργα ανανεώσιμης ενέργειας που απαιτούνται από την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 κατά τρόπο ώστε να περιορίζεται ο αριθμός των εμπλεκόμενων αρχών στις απολύτως αναγκαίες και να μεγιστοποιείται η αποδοτικότητα, λαμβάνοντας υπόψη τους δημόσιους πόρους και τα οφέλη από τη συγκέντρωση τεχνολογικής, περιβαλλοντικής και νομικής εμπειρογνωμοσύνης.

13. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κανόνες, σύμφωνα με τους οποίους η έλλειψη απάντησης από την αρμόδια αρχή ή τις αρμόδιες αρχές, εντός των καθορισμένων προθεσμιών, να έχει ως αποτέλεσμα την αποδοχή του δεδομένου αιτήματος στο σχετικό στάδιο της διαδικασίας αδειοδότησης για έργα ανανεώσιμης ενέργειας (η λεγόμενη «σιωπηρή διοικητική συγκατάθεση»), εκτός εάν η απάντησή τους απαιτείται από την ενωσιακή ή την εθνική νομοθεσία.

14. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω συστάσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις πρακτικές που περιγράφονται στο κεφάλαιο Ι τμήμα 3 των κατευθυντήριων γραμμών στο παράρτημα της παρούσας σύστασης.

ΣΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

15. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κοινοποιούν στους αιτούντες σαφείς, πλήρεις και διαφανείς πληροφορίες σχετικά με όλες τις απαιτήσεις και τα διαδικαστικά στάδια, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών υποβολής καταγγελιών, κατά την έναρξη της διαδικασίας αδειοδότησης για έργα ανανεώσιμης ενέργειας.

16. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν πλήρως ψηφιακές διαδικασίες αδειοδότησης και ηλεκτρονικής επικοινωνίας προς υποκατάσταση της χρήσης χαρτιού. Σχετικές πληροφορίες θα πρέπει να διατίθενται κεντρικά στους φορείς ανάπτυξης έργων στο πλαίσιο επιγραμμικού εγχειριδίου διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων υποδειγμάτων αιτήσεων, περιβαλλοντικών μελετών και δεδομένων, καθώς και πληροφοριών σχετικά με τις επιλογές για τη συμμετοχή του κοινού και τις διοικητικές επιβαρύνσεις.

17. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω συστάσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις πρακτικές που περιγράφονται στο κεφάλαιο Ι τμήμα 3 των κατευθυντήριων γραμμών στο παράρτημα της παρούσας σύστασης.

ΕΠΑΡΚΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

18. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν την επαρκή και κατάλληλη στελέχωση, με σχετικές δεξιότητες και προσόντα, των φορέων αδειοδότησης και των αρχών εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

19. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν τις ενωσιακές και εθνικές ευκαιρίες χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, ιδίως σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και να εξετάσουν το ενδεχόμενο συμμαχίας για την τομεακή συνεργασία όσον αφορά τις δεξιότητες, ώστε να γεφυρωθεί το χάσμα δεξιοτήτων του προσωπικού που εργάζεται σε διαδικασίες αδειοδότησης και σε περιβαλλοντικές εκτιμήσεις.

20. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω συστάσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις πρακτικές που περιγράφονται στο κεφάλαιο Ι τμήμα 4 των κατευθυντήριων γραμμών στο παράρτημα της παρούσας σύστασης.

ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΟΠΟΘΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑ

21. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίσουν ταχέως κατάλληλες χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές για έργα ανανεώσιμης ενέργειας, ανάλογες με τα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα και τη συμβολή τους στην επίτευξη του αναθεωρημένου στόχου για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές έως το 2030. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας χαρτογράφησης, οι περιοχές που θα χαρακτηριστούν ως ιδιαίτερα κατάλληλες για την ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας (περιοχές πρώτης επιλογής για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας) θα πρέπει να είναι περιορισμένες και σαφώς καθορισμένες, αποφεύγοντας παράλληλα όσο το δυνατόν περισσότερο τις περιβαλλοντικά πολύτιμες περιοχές και δίνοντας προτεραιότητα, μεταξύ άλλων, σε υποβαθμισμένες εκτάσεις που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για γεωργικούς σκοπούς. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τα επικαιροποιημένα σύνολα δεδομένων που είναι διαθέσιμα στο Εργαστήριο Γεωγραφίας, Ενέργειας και Βιομηχανίας ([10]) (EIGL).

22. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να περιορίσουν τις «ζώνες αποκλεισμού», όπου δεν είναι δυνατή η ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας, στο ελάχιστο αναγκαίο. Θα πρέπει να παρέχουν σαφείς και διαφανείς πληροφορίες με τεκμηριωμένη αιτιολόγηση όσον αφορά τους περιορισμούς που σχετίζονται με την απόσταση από οικιστικές και στρατιωτικές ζώνες ή ζώνες πολιτικής αεροπορίας. Οι περιορισμοί θα πρέπει να είναι τεκμηριωμένοι και σχεδιασμένοι κατά τρόπο ώστε να εκπληρώνουν τον επιδιωκόμενο σκοπό τους, μεγιστοποιώντας παράλληλα τη διαθεσιμότητα χώρου για την ανάπτυξη έργων, λαμβάνοντας υπόψη λοιπούς περιορισμούς χωροταξικού σχεδιασμού.

23. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξορθολογίσουν τις απαιτήσεις εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τα έργα ανανεώσιμης ενέργειας στον βαθμό που αυτό είναι νομικά εφικτό, εφαρμόζοντας τις διαθέσιμες τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν τη συμφιλίωση της ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας με την περιβαλλοντική νομοθεσία της Ένωσης, και ενσωματώνοντας σε κοινή διαδικασία την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων με λοιπές εφαρμοστέες περιβαλλοντικές εκτιμήσεις. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν την αξιολόγηση αντικτύπου ([11]) με συστηματικό τρόπο ή να την καθιστούν υποχρεωτική για τη βελτίωση της ποιότητας της διαδικασίας εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

([10]) https://ec.europa.eu/energy-industry-geography-lab

([11]) Αξιολόγηση αντικτύπου: γνωμοδότηση σχετικά με την έκταση και το επίπεδο λεπτομέρειας των περιβαλλοντικών στοιχείων που πρέπει να υποβάλλονται υπό μορφή έκθεσης εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

24. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η θανάτωση ή η παρενόχληση μεμονωμένων δειγμάτων άγριων πτηνών και προστατευόμενων ειδών βάσει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου ([12]) δεν αποτελεί εμπόδιο στην ανάπτυξη έργων ανανεώσιμης ενέργειας, απαιτώντας από τα έργα αυτά να ενσωματώνουν, κατά περίπτωση, μέτρα μετριασμού για την αποτελεσματικότερη δυνατή πρόληψη της θανάτωσης ή της παρενόχλησης, παρακολουθώντας την αποτελεσματικότητά τους και λαμβάνοντας, με βάση τα στοιχεία που προκύπτουν από την παρακολούθηση, περαιτέρω μέτρα που τυχόν απαιτούνται για να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό των συγκεκριμένων ειδών. Εάν η παραπάνω σύσταση εφαρμοστεί, τότε η παρεμπίπτουσα θανάτωση ή παρενόχληση μεμονωμένων δειγμάτων δεν θα πρέπει να θεωρείται σκόπιμη και, ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να εμπίπτει στο άρθρο 12 παράγραφος 1 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ούτε στο άρθρο 5 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([13]).

25. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν την έγκαιρη συμμετοχή του κοινού στον καθορισμό χωροταξικών σχεδίων, στην προώθηση της πολλαπλής χρήσης των χώρων και στη διασφάλιση της διαφάνειας σχετικά με τον τόπο και τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να κατασκευαστούν ή να εγκατασταθούν έργα ανανεώσιμης ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων μικρής κλίμακας σε δημοτικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώξουν τον συντονισμένο σχεδιασμό των δικτύων και των δυναμικοτήτων παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της περιφερειακής συνεργασίας.

26. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω συστάσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις πρακτικές που περιγράφονται στο κεφάλαιο Ι τμήμα 5 των κατευθυντήριων γραμμών στο παράρτημα της παρούσας σύστασης.

ΕΥΚΟΛΟΤΕΡΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ

27. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν μακροπρόθεσμο σχεδιασμό δικτύου και επενδύσεις που συνάδουν με τη σχεδιαζόμενη επέκταση των δυναμικοτήτων παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, λαμβάνοντας υπόψη τη μελλοντική ζήτηση και τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας.

28. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν απλουστευμένες διαδικασίες για την ανανέωση των υφιστάμενων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένων εξορθολογισμένων διαδικασιών για τις περιβαλλοντικές εκτιμήσεις, και να θεσπίσουν μια διαδικασία απλής κοινοποίησης για τις συνδέσεις τους με το δίκτυο, στις περιπτώσεις που δεν αναμένονται σημαντικές αρνητικές περιβαλλοντικές ή κοινωνικές επιπτώσεις.

29. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι διαχειριστές συστημάτων i) εφαρμόζουν διαφανή και ψηφιακή διαδικασία για τις αιτήσεις σύνδεσης με το δίκτυο· ii) παρέχουν στοιχεία σχετικά με τη δυναμικότητα του δικτύου· και iii) βελτιστοποιούν την αξιοποίηση της δυναμικότητας του δικτύου επιτρέποντας τη χρήση του από σταθμούς ενέργειας που συνδυάζουν πολλαπλές συμπληρωματικές τεχνολογίες.

30. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν ασφάλεια δικαίου για την αναπροσαρμογή των αγωγών φυσικού αερίου ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μεταφορά υδρογόνου, δηλώνοντας σαφώς ποιες εγκρίσεις θα απαιτούνται και καθιστώντας δυνατή την περαιτέρω αποδοχή των ήδη υφιστάμενων εγκρίσεών τους.

31. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω συστάσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις πρακτικές που περιγράφονται στο κεφάλαιο Ι τμήμα 6 των κατευθυντήριων γραμμών στο παράρτημα της παρούσας σύστασης.

ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΕΡΓΑ

32. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να θεσπίσουν ρυθμιστικά δοκιμαστήρια για τη χορήγηση στοχευμένων εξαιρέσεων από το εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό νομοθετικό ή κανονιστικό πλαίσιο για καινοτόμες τεχνολογίες, προϊόντα, υπηρεσίες ή προσεγγίσεις, ώστε να διευκολυνθεί η αδειοδότηση και να στηριχθεί κατ' αυτόν τον τρόπο η εγκατάσταση και η συστημική ενοποίηση της ανανεώσιμης ενέργειας, της αποθήκευσης και άλλων τεχνολογιών απανθρακοποίησης, σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία.

([12]) Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7).

([13]) Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7).

ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

33. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να άρουν ταχέως τυχόν αδικαιολόγητα κωλύματα στις εταιρικές συμφωνίες αγοράς ανανεώσιμης ενέργειας, τα οποία οφείλονται σε διοικητικές διαδικασίες ή στην αγορά, ιδίως για να επιταχύνουν την υιοθέτηση εταιρικών συμφωνιών αγοράς ανανεώσιμης ενέργειας από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

34. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να σχεδιάσουν, να προγραμματίσουν και να εφαρμόσουν μηχανισμούς στήριξης —και εγγυήσεις προέλευσης— κατά τρόπο ώστε να είναι συμβατοί με τις εταιρικές συμφωνίες αγοράς ανανεώσιμης ενέργειας, να τις συμπληρώνουν και να τις καθιστούν δυνατές.

35. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω συστάσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις πρακτικές που περιγράφονται στο κεφάλαιο ΙΙ των κατευθυντήριων γραμμών στο παράρτημα της παρούσας σύστασης.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ

36. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν ένα σημείο επαφής επιφορτισμένο με την τακτική παρακολούθηση των κύριων σημείων συμφόρησης στη διαδικασία αδειοδότησης και την αντιμετώπιση των ζητημάτων που αντιμετωπίζουν οι φορείς ανάπτυξης έργων στον τομέα της ανανεώσιμης ενέργειας.

37. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή, ανά διετία, αρχής γενομένης από τον Μάρτιο του 2023, στο πλαίσιο των ενοποιημένων εθνικών εκθέσεων προόδου για την ενέργεια και το κλίμα που πρέπει να υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([14]), όλες τις διαθέσιμες λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την πορεία εφαρμογής της παρούσας σύστασης.

38. Η Επιτροπή θα επανεξετάσει την εφαρμογή της παρούσας σύστασης δύο έτη μετά την έκδοσή της και θα αξιολογήσει κατά πόσον απαιτούνται πρόσθετα μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη τις υποβληθείσες πληροφορίες από τα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 18 Μαΐου 2022.

Για την Επιτροπή
Kadri SIMSON
Μέλος της Επιτροπής

([14]) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).